

Titel: Eurojusts rapport om narkotikahandel — Erfaringer og udfordringer i forbindelse med det retlige samarbejde

Dato: 13.4.2021

- Med en anslået værdi på **30 mia. EUR** pr. år alene i Den Europæiske Union er den ulovlige handel med narkotika fortsat en **særdeles god forretning**. De samfundsmæssige konsekvenser heraf er enorme, det være sig på sundhedsområdet, på det administrative og økonomiske område og på andre indirekte berørte områder. Ligeledes berørte er de retshåndhævende og strafferetlige myndigheder, der må se sig løbet over ende af den voldsomme stigning i antallet af sager om narkotikahandel. Mange EU-medlemsstater har svært ved at afsætte tilstrækkelige midler til bekæmpelse af organiserede kriminelle grupper, der ikke bare er grænseoverskridende men også yderst omstillingsparate.
- Desuden lukrerer kriminelle organisationer på Europas åbne grænser og på den kompleksitet, der kendetegner de mange forskellige retssystemer inden for EU. For effektivt at skride ind over for disse forhold har de **strafferetlige myndigheder** i og uden for EU indgået et **vellykket samarbejde** — med støtte fra **Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust)**. Der kan forventes en yderligere stigning i antallet af sager indbragt for Eurojust i de kommende år, hvilket der bør tages højde for i planlægningen.
- Denne rapport omhandler **erfaringerne** og **udfordringerne** i forbindelse med det retlige samarbejde om bekæmpelse af narkotikahandel. Den anvendte **metode** bestod i at identificere og analysere et udvalg af egnede sager. Udgangspunktet herfor var agenturets praktiske erfaring fra sin støtte til sagsarbejdet på området for narkotikahandel mellem 2017 og 2020 (1 838 sager). Med afsæt i dette sagsarbejde bygges denne analyse op omkring seks kapitler.
- Rapporten redegør for den indsats Eurojust yder på syv områder, der ofte gør sig gældende. Disse er: Nye psykoaktive stoffer (NPS) og (forstadier til) prækursorer, samarbejde med ikke-EU-lande (samarbejdsaftaler, kontaktpunkter og uformelt samarbejde), kontrollerede leverancer, kompetencekonflikter, finansiel efterforskning, sporing og inddrivelse af aktiver, den europæiske efterforskningskendelse og narkotikahandel i et digitalt miljø.
- Rapporten bygger på denne analyse og Eurojusts erfaringer med retligt samarbejde på området. Den rummer eksempler på **bedste praksis** — og forslag hertil. Dens **konklusioner** og **henstillinger** kan sammenfattes som følger.
 - EU's **indsats for at tackle de retlige udfordringer** vedrørende **nye psykoaktive stoffer** og prækursorer **bør videreføres og styrkes**. Så længe de strafferetlige myndigheder stadig støder på operationelle hindringer, er Eurojust den oplagte organisation til at støtte retsvæsenet.
 - Et fortsat og styrket samarbejde med ikke-EU-lande gennem Eurojusts forbindelses-anklagere, kontaktpunkter og andre netværk og forbindelser er af stor nytte i mange sager om narkotikahandel — et **klart tegn på det øgede potentiale i forbindelse med nationale efterforskninger**. Det er bl.a. under indtryk af den nylige strategi for sikkerhedsunionen og EU's nye narkotikastrategi for 2021-2025, at Eurojust bifalder og tilslutter sig målsætningen om at fremme og styrke samarbejdet med ikke-EU-lande, f.eks. ved at indgå yderligere samarbejdsaftaler, udvide netværket af kontaktpunkter og udbygge samarbejdet med andre institutioner, agenturer og netværk.

- Eurojust kan tilføre merværdi navnlig før og under gennemførelsen af **grænseoverskridende, kontrollerede leverancer** ved at hjælpe de nationale strafferetlige myndigheder med at overvinde hindringer opstået som følge af de forskellige europæiske retssystemers opsplitning. **Øget harmonisering og specifik regulering af denne efterforskningsforanstaltning på EU-plan** bør overvejes for at lette det retlige samarbejde på området.
- For at undgå negative konsekvenser i parallelle efterforskninger, bl.a. relateret til *ne bis in idem*-princippet, tilbyder Eurojust sin ekspertise i sager, hvor der kan opstå **kompetencekonflikter**. En **fælles henstilling (eller anmodning)** kan i nogle tilfælde også bidrage til en objektiv vurdering af det videre forløb.
- Finansiell efterforskning i sager om narkotikahandel og navnlig indefrysning, konfiskation og inddrivelse af aktiver har vist sig at være af allerstørste betydning, når man betragter følgerne for den organiserede kriminalitet. De relevante parter opfordres til at gøre fuld brug af **kontorer for inddrivelse af aktiver, finansielle efterretningsenheder (FIU'er)** og andre netværk. Eurojust støtter retsvæsenets aktører i alle faser af den finansielle efterforskning og den praktiske gennemførelse af den nye **forordning om indefrysning og afgørelser om konfiskation** (forordning (EU) 2018/1805).
- **Det Europæiske Retlige Netværk for Cyberkriminalitet (EJCNC)** er en væsentlig aktør i bekæmpelsen af narkotikahandel på mørkenettet, på virtuelle platforme eller ved brug af digitale kommunikationsværktøjer. Da disse efterforskninger ofte kræver særlig viden ikke kun på retshåndhævelsesniveau, men også hos de strafferetlige myndigheder, navnlig i grænseoverskridende sager, **opfordrer Eurojust også retsvæsenets aktører til at henvende sig til deres nationale EJCNC-kontaktpunkter** i relevante sager.
- Oprettelsen af **fælles efterforskningshold** i relevante sager om narkotikahandel anbefales på det kraftigste. Stik mod den udbredte opfattelse har det aldrig været lettere for de strafferetlige myndigheder at oprette fælles efterforskningshold. **Eurojust støtter de fælles efterforskningshold i alle deres aktiviteter**, men yder også hjælp i forbindelse med forhandlingerne omkring deres udformning, oprettelse, administrering og finansiering.
- Trods de lovende og vellykkede resultater, der er set i forbindelse med Eurojusts **koordinationscentre** (f.eks. fællesaktionsdagene, hvor der skrives ind med samtidige og koordinerede anholdelser, ransagninger og beslaglæggelser) synes de nationale strafferetlige myndigheder at være tilbageholdende med at anmode om oprettelse af koordinationscentre i sager om narkotikahandel. Eurojust **opfordrer de strafferetlige myndigheder til at gøre større brug af dette effektive redskab på dette kriminalitetsområde**.
- **En tidlig indbringelse for Eurojust** letter i sidste ende behandlingen af det internationale aspekt i sager om narkotikahandel for nationale domstole. Eurojust **opfordrer derfor de myndigheder, der er involveret i sager om grænseoverskridende narkotikahandel**, til at kontakte deres respektive nationale medlemmer så tidligt som muligt for at drøfte de muligheder, der er til deres rådighed i den konkrete sag.